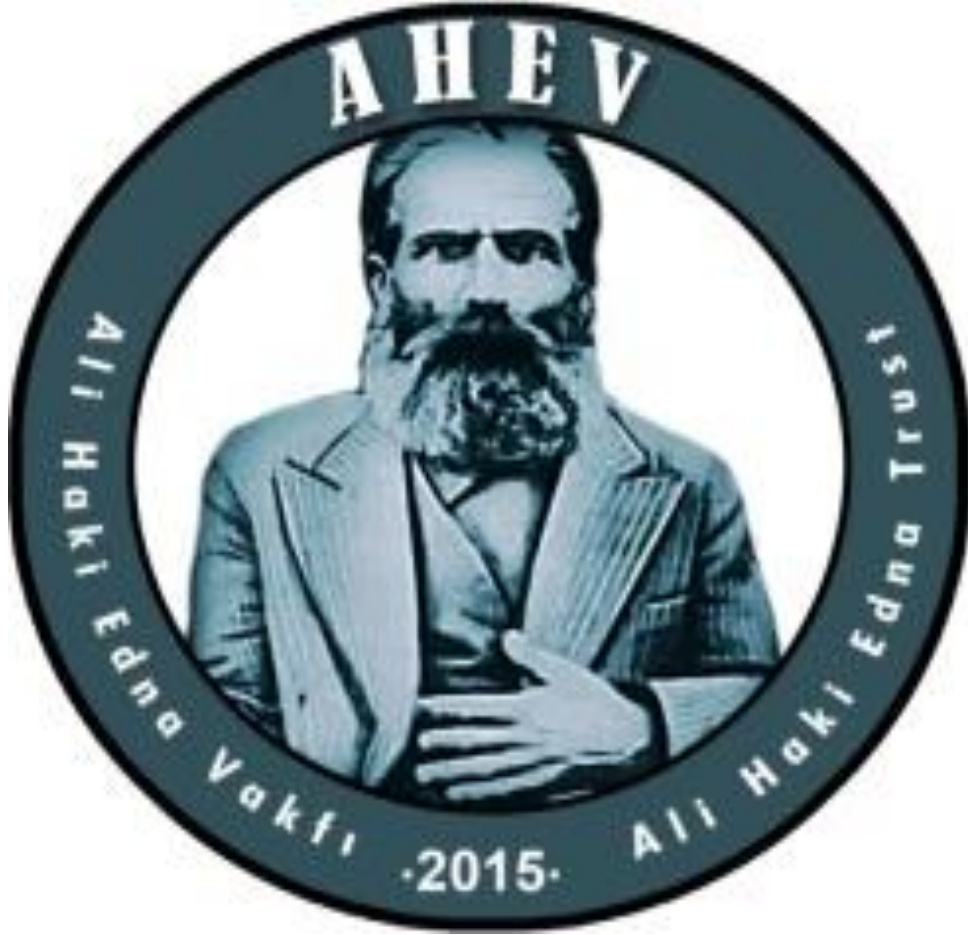

HAYDARİ-FAKRİ DEYİŞLERİ

AHEV

**MERHUM NAZIMIN RİHLET TARİHİ
RUMİ-HİCRİ ("1362"1942)**

"Bir aziz-i bi-bedel etti cihandan intikal
Derd-i hasretinden oldu cümle ahbab bi-mecal

Adı Kalender Fakri hem Hayderi'dir mahlası
Al-i aba muhabbeti kendisi de ehl-i hal

Altmış beş yaşını geçmiş ol sahiyy ü muhterem
Cennet eyleye makamın Hak Cenab-ı Zülcelal

Afv edüb cürm ü hatasın Vahhab Hakk'ı Zülkerem
Ruh-i paki görmesin hiç bir cihed hüzn ü melal

Tarihi bin üç yüz altmış iki oldu hicride
Gece Mayıs mah-ı üçde eyleyübdür irtihal

Kendi kamil özü amil bir Veliyyullah gibi
Arif-i billah idi hem sahibi hüsn-i cemal

Tabiri rü'yada girya hem-dem idi Yusuf'a
Lafz-ı can-bahşaları da daima şirin-mekal

Ruhuna olsun selamı **Haki**'yanem daima
Himmeti olsun beraber her zaman ruz u leyal"

Te'lif Tarihi: **1946**

Tahriri: **1951**

Söz: **Haki** (1889-1961)

Yapılıpınar/Elbistan

Kaynak: **DİVAN-I HAYDARİ**

("1296"1876-"1362"1942)

Beştepe/Elbistan

Not: **Ali Haki** el yazmasından

Sayfa No: **187**

Şiir No: **389**

Çeviri: **Mehmet Yaman** (1940-07.01.2014)

Ocak Köyü/Erzincan

HAYDARİ-FAKRİ DEYİŞLERİ

AHEV

1. GÖNÜL
2. KİTAB OLUR
3. GEL BERİ
4. BİRİ YAR
5. GELMEZ KALEME
6. BENİM
7. GELDİM
8. PERİŞAN OLUR
9. GEÇMENEM
10. EYLEDİN
11. SEFA GELDİNİZ
12. DEĞİŞMEM
13. EY TALİB-İ HAK
14. SORARLARSA
15. EY VAİZ
16. GAFİL Mİ SANDIN
17. NEREDE
18. GÖNÜL KUŞU
19. OKUNUR
20. İNİLER
21. DÜŞER
22. DÜŞTÜ

GÖNÜL

Gaflet deryasına daldın
Uyan ey bi-çare gönül
Gurbet ellerinde kaldın
Behey bahtı kara gönül

Cüda düşdün diyarında
Ayrıldın güzel yarinde
Selam salsam aşk bahrinde
Kavuşur mu yare gönül

Günbegün artar efkarım
Bütün idim kaldım yarım
Mecnun gibi dolanırım
Vatanda avare gönül

Andelib eyyamı bahar
Feryad eder leyl ü nehar
Bülbül gibi şam u seher
Sataşırısın hare gönül

Aşk oduna atılırsın
Durmaz yanar yakılırsın
Nura karşı pervanesin
Can atarsın nare gönül

Gir başının yöresine
Kulak ver yürek sesine
Saçlarının taresine
Özünü çek dara gönül

Hayderi dil zar elinde
Bülbül inler har elinde
Yaralısın yar elinde
Yarene kıl çare gönül

-2-

KİTAB OLUR

Aşkın ateşine yanar
 Aşıka nice tab olur
 Pervane tek şem'a döner
 Bağrı yanar kebab olur
     Aşık olan aşka düşer
     Aşkın ateşinde pişer
     Katre derya olur coşar
     Zerresi afitab olur
 Aşıkların bin dağı var
 Dalının bin budağı var
 Bin bir canın bin bağı var
 Bir nokta bin kitab olur
     Aşkın ocağında duman
     Mü'minin kalbine iman
     Münkirin gönlünde keman
     Ara yerde hicab olur
 Aşık olan yolda sapmaz
 Eline geçeni kapmaz
 Mümin olan mala tapmaz
 Kıyamette azab olur
     Aşık olan haram yemez
     İşi doğru eder eymez
     Düşünmeden bir söz demez
     Sözde hazır cevap olur
 Aşkın sevdası sırda
 Derman olur mu bu derde
 Erenlerin yüzü yerde
 Aşık olan turab olur
     Hak eyle harama bakma
     Hakk'ın rızasında çıkma
     Mazlumun gönlünü yıkma
     Duası müsteceb olur
 Aşıkda dil u kal olmaz
 Sevilmeye mahal olmaz
 Melik ruha zeval olmaz
 Ol sıratın harab olur
     Aşık aşkın cezasına
     Kail olur kazasına
     Çalış Hakk'ın rızasına
     Ahirette sevab olur
 Edeceğin iyiliklerin
 Türlü libas giydiklerin
 Helal haram yediklerin
 Birer birer hesab olur
     Hayderi sefahat etmez
     Sefahati adet etmez
     Gece gündüz rahat etmez
     Aşıklar terk-i hab olur

-3-

GEL BERİ

Ey ikrarsız u imansız
Adamı bil de gel beri
Ceht et kemaliyete gör
Sohbeti bul da gel beri

“Men aref”e dersini al
Muarif deryasına dal
Yoksa sende kalır visal
Hak erin yelde gel beri

Hak habibe yazdı ferman
Ya men alehya küllü fan
Mü’minlere budur nişan
Ölmeden öl de gel beri

Her kimin özü tam değil
Noksan olur tamam değil
Benlik eyi makam değil
Ayn girye sil de gel beri

Sen deryaya dalamazsın
Dalub anda kalamazsın
Aşksız menzil alamazsın
Aşk ile dol da gel beri

Nefsin hevasına uyma
Sakın kalp oyuna koyma
Anın vesvasını duyma
Günahın elde gel beri

Hakkı bulam dersin eğer
Nefsine uyma kıl hezer
Hayderi’den işit haber
Şaha kul ol da gel beri

-4-

BİRİ YAR

Aşıkların meramını sorarsan
Biri saki biri sahba biri yar
Mecnun'un Ferhad'ın fikrin ararsan
Biri Şirin biri Leyla biri yar

Aşıklarız aşk elinden geliriz
Gönüllerin zekatını alırız
Sarrafıyız güzelleri tanırız
Biri Belkıs biri Azra biri yar

Biz seni severiz ezel ezeli
Ömrümüzün bağı döktü gazeli
Sorarlarsa güzellerin güzeli
Biri Meryem biri Sara biri yar

Biz seni severiz ezelden beri
Yoluna terk ettim can ile seri
Güzellerin ser-fırazı serveri
Biri Zeyneb biri Zehra biri yar

Derd-i aşkın aşıklara devadır
Aşksız geçen ömür bad-i hevadır
Hayderi aşıklık size rehvadır
Biri bülbül biri şeyda biri yar

-5-

GELMEZ KALEME

Ey afitab hubluk hitem ol sende
Mah-cemalin vasfı gelmez kaleme
Senin aşkın takat komadı mende
Razı oldum başımdaki belama

Gözlerin güneşdir kaşların hilal
Dilin ab-ı kevser leblerin zülal
Dehanın şekerdir dudakların bal
Zülfün teli mübadildir aleme

Kimsede bulunmaz sendeki şeref
Kaşların okuna canımız hedef
Dişi la'l-i gevher dürr ile sedef
Yürürsen ay u gün durur selama

Gözlerin bismillah kaşların Kur'an
Günde bin aşkın yoluna kurban
Ariflere nişan aşıkı burhan
Hak olan hak verir haklı kelama

Hayderi der Hakk'a varır yolumuz
Cenab-ı Hayder'e bağlı belimiz
Dost günüdür vatanımız ilimiz
Ya ilahi beni gönder sılama

-6-

BENİM

Gökteki güneşe nazar eylemem
 Cemalin gelmeden karşıma benim
 Aşkınla aduvdan hazer eylemem
 İster alem düşsün peşime benim

Aşkın sırrın na-merde hiç açmanem
 Ayrılığın şerbetini içmenem
 Serim sağ oldukça senden geçmenem
 Ne gelirse gelsin başıma benim

Hüsnüne hayrandır şems ile kamer
 Ayağın nur ile olmuş münevver
 Her-dem mah cemalin ey şah-ı server
 Gelir hayalime düşüme benim

Ya öz muradımı yazan alurem
 Ya odur kim yar yoluna ölürem
 Bin pare kılalar vaz mı gelürem
 Azrail otursa döşüme benim

Ah niye kim kara bahtım uyanmaz
 Dostun zülfi al kanıma bulanmaz
 Sahra-i sel aldı dağlar dayanmaz
 Gözlerimden akan yaşıma benim

Aşkın beni şaşkın etti şaşırdı
 Mecnun gibi sahralara düşürdü
 Vatanımdan gurbet ile aşırdı
 Felek ağı kattı aşıma benim

Elime aldıkça levh-i kalemi
Hayderi nam ile yazdı kelamı
 Kelam-ı kadimdir dostun selamı
 Okudukça geldi çuşuma benim

-7-

GELDİM

Şu dertli sinemde yaralar açdın
 Sar kendi elinle dermana geldim
 Çar-kuşei gezdim çare görmedim
 Tabibler tabibi Lokman'a geldim

Yanmış yaman bir araya derildi
 Haşir neşir sorgu sual soruldu
 Hakk'ın huzurunda mahşer kuruldu
 Yüzüm süre ulu divana geldim

Cevher-i canımsın canda cananım
 Taze fidanımsın ruh u revanım
 Ey kaşı kemanım şah-ı sultanım
 Cemalin şem'ine pervane geldim

Nice demler geçer devran eğlenmez
 Yol ırağa düştü sormaya gelmez
 Karışdım kafile kervan eğlenmez
 Bu can yar yoluna kurbana geldim

Dosdum derin deryaları boylama
 Esrarını na-mahreme söyleme
 Sen bizi dergahda mahrum eyleme
 Adaletli adil sultana geldim

Hayderi'yem aşık oldum yarime
 Şu alem dayanmaz ah u zarıma
 Çağırdığım yerde gelür carıma
 Merhametli şah-ı Merdan'a geldim

-8-

PERİŞAN OLUR

Canan a bu gönlün sende var ise
Aşıklar aşkına perişan olur
Sana verdikleri sağ ikrar ise
Ahiri öz gözü ürüştan olur

Bir elinde aşkın meyini içer
Mest olur meydanda serinden geçer
Yetmiş ikisinden özünü seçer
Güruh-u naciye karışan olur

Bin bir ismi vardır öz adı Hızır
Aslı bir cevherdir her yerde hazır
Benim sevdiceğim bi-misl-i nazir
Aşıklar carına erişen olur

Aşıkların dili aşkın bülbülü
Hakikat bağında arzular gülü
La-feta lafzını vird eder dili
Hükm eder aleme ali-ştan olur

Hayderi feth eyle canda cananı
Ne cenneti diler ne de rıdvanı
Marifet kesb eyle özünü tanı
Ehl-i aşk olanlar dervişan olur

-9-

GEÇMENEM

Sırr-ı canımdan geçerem
 Sevdiğim senden geçmenem
 Külli varımdan geçerem
 Sevdiğim senden geçmenem
     Evlad ile iyalimden
     Olanca mülk ü malımdan
     Geçerim sırr-ı canımdan
     Sevdiğim senden geçmenem
 Sensiz geçen hemdem değil
 Seninçün ölmek gam değil
 Ölüm asitan gam değil
 Sevdiğim senden geçmenem
     Beni götürseler dara
     Derd-i aşka olmaz çare
     Bedenim olsa da yare
     Sevdiğim senden geçmenem
 Cesed içinde canımsın
 Ruh içinde revanımsın
 Din içinde imanımsın
 Sevdiğim senden geçmenem
     Can içinde cananımsın
     Gönlüm içre mihmanımsın
     Dertlerime dermanımsın
     Sevdiğim senden geçmenem
 Zülf-i kaşın Kur'anımız
 Hatt-ı veçhin bürhanımız
 Bizim şah-ı sultanımız
 Sevdiğim senden geçmenem
     Haddeden süzseler beni
     Ser-be-ser yüzseler beni
     Kurşuna dizenseler beni
     Sevdiğim senden geçmenem
 Canım senin canındadır
 Kanım senin kanındadır
 Nem var ise yanındadır
 Sevdiğim senden geçmenem
     İsterse süreler beni
     İsterse vuralar beni
     Kimdir ki aralar beni
     Sevdiğim senden geçmenem
Hayderi'yem Azrail'e
 Can alıcı ol saile
 Canım gitse her hal ile
 Sevdiğim senden geçmenem

-10-

EYLEDİN

Elinden aman ey felek
 Elif kıdem dal eyledin
 Evvel oyunla uyuttun
 Ahir-yaman hal eyledin
     Cevr-i gam ile şaşırđın
     Cefa-i haddi aşırđın
     Elden ayağa düşürdüñ
     Ahir-pay-i mal eyledin
 Ben geda bir fakir idim
 Aşk kitabın okur idim
 Bülbül gibi şakır idim
 Dilim tutdun lal eyledin
     Yolcu idim yol içinde
     Gonca idim gül içinde
     Aşık idim el içinde
     Aklım aldın del eyledin
 Gül-istanın gülü idim
 Bir gülün bülbülü idim
 Güzellerin kulu idim
 Kötülere kul eyledin
     Ben deli bir divaneyim
     Bırak derdime yanayım
     Aşk oduna pervaneyim
     Yaktın beni kül eyledin
 Aşk odu yanıp coşmadı
 Aşkın kazanı taşmadı
 Sarraf eline düşmedi
 Altun idim pul eyledin
     Muhtaç ettin öğütlere
     Aşı verdin söğüdlere
     Sofra serdirdin itlere
     Emeğimi yal eyledin
 Andelibi şare yakdın
 Aşıkı didara yakdın
 Pervaneyi nare yakdın
 Eşiğinde yol eyledin
     Bağlandım zülfün ucuna
     Ademin gelir gücüne
     Hicran-ı gam kılıcına
     Katlimi helal eyledin
Hayderi her dem inledi
 Feryadını kim dinledi
 Kim okudu kim anladı
 Kime arz-ı hal eyledin

-11-

SEFA GELDİNİZ

Çoktandır sizleri Hakk'tan dileriz
 Merhaba erenler safa geldiniz
 Bizleri kamili şad eylediniz
 Merhaba erenler safa geldiniz

İstikbalinize saf-musaf olduk
 Ma'na-i fakri-i bertaraf olduk
 Hak-i payınızla müşerref olduk
 Merhaba erenler safa geldiniz

Visaliniz bize beşaret olsun
 Yıkılmış gönüller imaret olsun
 Teşrif-i şerifler mübarek olsun
 Merhaba erenler safa geldiniz

Arz-ı halim anladınız kıssadan
 Unutmayın bahremizden hassadan
 Bizi kurtardınız gam u gussadan
 Merhaba erenler safa geldiniz

Yolunuzu bekler eya gedadır
 Devlet-i vaslınız lutf-ı Huda'dır
 Yolunuza sırr-ı canlar fedadır
 Merhaba erenler safa geldiniz

Visaliniz bize beyt ü haramdır
 Kudumunuz saadetir keremdir
 İyd-ı saadetdir ulu bir demdir
 Merhaba erenler safa geldiniz

Hayderi özümü Hayder'e verdim
 Hamdu-lillah dostun didarın gördüm
 Feyz-i visal ile maksuda erdim
 Merhaba erenler safa geldiniz

-12-

DEĞİŞMEM

Ben dostumun kıymetini bilürem
 Bir telini bu cihana değişmem
 Nasib olup cemalini görirem
 Cemalini yüz bin cana değişmem

Bir aşıkım öz halimi söylerim
 Bir bülbüle ah u figan eylerim
 Gül isterim gül-istanı neylerim
 Ben gülümü gül-istana değişmem

Sorarlarsa aşıkların aslını
 Aşk elinden gelir derler neslini
 Men o yarin bir saatlık vaslını
 Mısır ile İsfahan'a değişmem

Aşık olan anlar aşkın sözünü
 Çokdan beri göremedim yüzünü
 Men o yarin ayağının tozunu
 Tac u taht u Süleyman'a değişmem

Devr eyledim Avrupa'nın içini
 Asya kıtasını Çin u Maçın'i
 Daramayaydın ol zülf-i saçını
 Urum ile İsfahan'a değişmem

Şebi şebistan u Hind'i Hicaz'ı
 Irak imiş Acem u ve Şirazi
 İstanbul'u Erzurum'u Sivas'ı
 İran ile Horasan'a değişmem

Arif isen oku anla virdimi
 Aşık isen ıssız koma yurdumu
 Tabib isen açma benim derdimi
 Ben derdimi bin dermana değişmem

Hayderi'yem aşk elinden gelürem
 Öürsem de yar yoluna ölürem
 Ben dostumun kıymetini bilirem
 Bir telini dü cihana değişmem

-13-

EY TALİB-İ HAK

Ey talib-i Hak dinle sadayi
 Nefsine uyup da gezme havai
 Hakk'a talib ol da anla davayi
 Öylece bulursun derde devayi
     Önünü anla ve sonunu dinle
     Her bir hususatın aslını anla
     İkilik davası biter ziyanla
     Bir gözde göresin ba-i gedayı
 Ademliğe yürü sabit-kadem ol
 Sohbet-i irfana dalıp hem-dem ol
 Ahdine sadık ol ehl-i himem ol
 Yüreğine bağla mühr-i vefayı
     Doğru kalkıp otur uğursuz olma
     Arsızlardan sakın pervasız olma
     Hemen sorma lakin sualsiz olma
     Ruz u şeb bekle dur bab-ı rızayı
 Kamille yoldaş ol sadıkla sırdaş
 Halden bilmeyenle olunmaz haldaş
 Serseri ayyaş keş beyhude kallaş
 Enayiye bakıp olma enayi
     İsyân eyleyübdede gel olma asi
     Eşiğinden süpür her türlü pası
     Olmak dileyenler ümmet-i hası
     Hem Ali'yi sever hem Mustafa'yı
 Nefsine bend olup olma şermende
 İrfanlık eseri var ise sende
 Hakk'ı hazır bilki beni ademde
 Eğer bilir isen emr-i Huda'yı
     Serfürü eyleyüp al-i reh söyle
     Canını feda kıl nesl-i Betül'e
     İtaatla bağlan doğru usule
     Çıkar at gönülde bu masivayi
 Ol fahr-ün nisa'dır yar-i Mustafa
 Hem hayr-ün nisa'dır nur-u Mürteza
 Hasan u Hüseyin'e canını feda
 Eyleyüp göresin Zeynel Aba'yı
     Zeynel Aba'dandır Bakır u Ca'fer
     Fadl-ı Huda zatı saki-i kevser
     Ali-i abadır aleme server
     Bilmek diliyorsan Kazım Rıza'yı
 Muhammed Taki'dir mürşid-i kamil
 Ali-i Naki'dir bir şah-ı adil
 Hak olanı Hak bil batılı batıl
 Riyakarlık etme terk et rıyayı
     Hakk'ın nazargahı arz u semada
     Zerresi mevcuttur cümle eşyada
     Görmek diler isen Fakri fenada
     Gör Askeri Mehdi sahib-livayı
 Ayn-el-yakindir bu anla eynel ol
 Gümanlıkta kalma gel mutmain ol
 Cümleden evveli Hakk-el-yakin ol
 İster dağı dolan ister sahrayı
     Sözü doğru söyle itiraf eyle
     Özünü arındır pak et saf eyle
     Dost Beyt-i Huda'dır var tafav eyle
     Aşk ile nurlansın gönül sarayı
 Uzakta dolanma beri gel beri
 Arif ol cihanda gezme serseri
 Hak bil hakikatı **Fakri Hayderi**
 Hak'dan diler isen lutf-u atayı

-14-

SORARLARSA

Aslımızı sorarlarsa
 Aleviyüz Hayderi'yüz
 Meşrebimiz Hüseyini'dir
 Mezhebimiz Ca'feri'yüz
     Tarikatta Bektaşiyüz
     Şiiyüz Kızılbaşuz
     Yol oğluyuz yoldaşuyuz
     İman ile din eriyüz
 Yolcusuyuz biz Hak yolun
 Balam Sultan'ın Şah Kul'un
 Haşimiyüz emin olun
 Emevilerden beriyüz
     Hak yola kurban oluruz
     Aşk ile büryan oluruz
     Erenleri Hak bilirüz
     Sanman bizi serseriyüz
 Muti kable en mutiyiz
 Sırrına agah olmuşuz
 Ölmeden evvel ölüyüz
 Hem ölüyüz hem diriyüz
     Hurufiyüz Halvetiyüz
     Şah-ı velayet kuluyuz
     Arif bilür esrarımız
     Tenasuhun ibşiriyüz
 Yekünümüz yek paredir
 Cümlemizi Hak yaradır
 Hak'dan gelen Hakk'a gider
 O'nun ehl-i haberiyyüz
     Bir güneşin zerresiyüz
     Ol zerrede envariyyüz
     Bir deryanın katresiyüz
     Ol katrenin cevheriyüz
 Kimi bilmez hayvan olur
 Bilür tutmaz şeytan olur
 Adem olan irfan olur
 Arifin hak-i deriyüz
     İşte İncil işte Tevrat
     İşte Kur'an işte Ayet
     Ser-levha'ya bir fatihat
     Dört kitabın defteriyüz
 Turabiyüz taşımız yok
 Kuru değil yaşımız yok
 Cahil ile işimiz yok
 Kamillerin kemteriyüz
     Biz Hak'tan ayrı değiliz
     Sağaldık sayrı değiliz
     Ali'den gayrı değiliz
     Biz Ali'nin bendesiyüz
Hayderi'yüz aşıklaruz
 Adımıza sadıklaruz
 Beyhude mi sanarsunuz
 Bu alemin serveriyüz

-15-

EY VAİZ

Ey vaiz vaazın başkasına sat
 Biz Hakk'ın emrini bilmez degülüz
 Size vacip olan beş vakit salat
 Biz anı her daim kılmaz degülüz

Başına toplarsan birkaç dangalak
 Hak yolu bilmeyen ahmak avanak
 Külli nefsin zaikat-ül-mevt'e bak
 Suret-i tahirde ölmez degülüz

Biz Hakk'ın emrini a'la bilirüz
 Ölüm hakdır tabiidir bilirüz
 Nice bu dünyadan gider gelürüz
 Biz cihana geri gelmez degülüz

Gidilecek doğru yolunuz yoktur
 Dinlenecek tatlı diliniz yoktur
 Hoş görececek hüsn-i haliniz yoktur
 Biz Hakk'ın nehyinden bilmez degülüz

Tecelli eylerse nur-ı hidayet
 Bize keşf olursa sırr-ı velayet
 Kemale erirse hükm-i adalet
 Misal handan olub gülmez degülüz

Hayderi yad eyle Hakk'ın namını
 Şah-ı Kerbela'nın rena-camını
 Evlad-ı Resul'ün intikamını
 Aluruz inşallah almaz degülüz

-16-

GAFİL Mİ SANDIN

Nasihat eyleme bize ey vaiz
 Bizi özümüzde gafil mi sandın
 Nefsine nasihat eyle ey aciz
 Sen kendi özünü kamil mi sandın

Allah'ın emrini bilmezler deyu
 Oruç tutmaz namaz kılmazlar deyu
 Abdest almaz gusul almazlar deyu
 Bizi sizin gibi cahil mi sandın

Evlad-ı Resul'e biat kılmadan
 Dört kapıyı kırk makamı bilmeden
 Mürşid-i kamilden irşad almadan
 Sen özünü Hakk'a vasıl mı sandın

Mürşidin elinden dolu içmeden
 Hak yoluna can u serden geçmeden
 Yetmiş iki sözün özün seçmeden
 Güruh-u naciye dahil mi sandın

Hak deyub da Hak yoluna gitmeden
 Hakk'ın düşmanına lanet etmeden
 Okuyub da bildiğini tutmadan
 Sen seni ilmine amil mi sandın

Allah'ın emrini işidib duydun
 Nehyine aldanub emrini saydın
 Dünyaya meyl edüb nefesine uydun
 Hakkı hakikatı batıl mı sandın

Her kim ki Adem'e secde kılmazsa
 Hakk'ı öz adamda hayiz bilmezse
 Kendi vücudundan vakıf olmazsa
Hayderi sen onu akıl mı sandın

-17-

NEREDE

Bizim ile yol gidecek
 Uygun bir yoldaş nerede
 Yolda bizim kahrımızı
 Çekecek kardaş nerede
     Yol oğluyuz yola gidek
     Yolcu olan yolda gerek
     Hak için hasb-i hal edek
     Haniya haldaş nerede
 Yolcu olub yola düşdün
 Aşkın şarabını içdin
 Hak yoluna serden geçdin
 Beden ile baş nerede
     Bizden nasihatdır size
     Hakdır demeyin haksıza
     Dana olan gelsün bize
     Nadan ile iş nerede
 Gerek iyi gerek kötü
 Murdarın olmaz lezzeti
 Bize buyr edecek eti
 Çiğneyecek diş nerede
     Kimdir serüb yedürecek
     Kimdir giyüb giydürecek
     Kimdir yeyüp yedürecek
     Ekmek ile aş nerede
 Ne narıyuz ne badıyuz
 Teşne-dil'in şarabıyuz
 Biz hak yolun turabıyuz
 Toprak olduk daş nerede
     Kamillerin sözü hürdür
     Ne dese nefesi nurdur
     Cümlemizin aslı birdir
     Kuru ile yaş nerede
 Anasır'dan var olmuşuz
 Nuren ala nur olmuşuz
 Ne narıyuz ne badıyuz
 Ab içre ateş nerede
     Hayderi'yem düşdüm derde
     Aşk sevdası var bu serde
     Herkesin olduğu yerde
     Yekdane güneş nerede

-18-

GÖNÜL KUŞU

Gönül kuşu pervaz etti yuvadan
Dost kuyuna yakın bir dağa kondu
Ol renkleri elvan elvan çiçekli
Hubların kurduğu otağa kondu

Gönül tayy-i mekan etdi yerinden
Nice teşne be-dil geçdi serinden
Su içmedi bin çeşmenin birinden
Dost köyünden akan ırmağa kondu

Seher vakti münadiler çağırdı
Dostun teşrifini bize duyurdu
Esb-i tazin şeref-nüzul buyurdu
Mihman saray olan konağa kondu

Gönül ayıkmadı mey-i matemde
Bilakis ölemez beni Ademde
Konan göçer gül-istan-ı alemde
Hezaran bülbülü gül bağa kondu

Ben aşıkım ceng-i reh-bab isterem
Gönül gam-hanesin harab isterem
Köhne saki köhne şarab isterem
Yeni şarab yeni bardağa kondu

Yücelince gönül sorma inmeye
Yol bulamaz doğru yola dönmeye
Tenezzül edüb de yere konmaya
Nice huma gözlü toprağa kondu

Hayderi'yem dost kuyuna varınca
Nasib olub gül-yüzünü görünce
Gönül kuşu visaline erince
Cennet-i a'laya uçmağa kondu

-19-

OKUNUR

Sevdiğim sözlerin kelim-i kadim
 Veçhinde ayet-i Kur'an okunur
 Başta bismillahirrahmanirrahim
 Çün sure-i seb'al-mesan okunur
     Hazret-i Cebrail aleyh-is-selam
     Levh-i cemalinde ender-i kelim
     Kal u kılın vechi yokdur ve-s-selam
     İrademiz emr-i sultan okunur
 Ser-ağaz edelim bülbül-i gülden
 Görem ne gevherler denülür dilden
 Kulu olam öz can u dil gönülünden
 Ulu padişahdan ferman okunur
     Melul olmayalım dünya gamından
     Hazırdır ol mü'minlerin deminden
     Kamillerin sohbetinden ceminden
     Gerçek aşıklara meydan okunur
 Aşıkların esrarına erenler
 Gönül gül-şenin gülün derenler
 Aşık-ı sadıklar gerçek erenler
 Sohbetinde ilm-i irfan okunur
     Muhammed Mustafa Ahmed ü Muhtar
     Bir gün gibi cemal oldu aşık
     Zülf-i mah-ı mi'rac kaşı Zülfikar
     Gözlerinde şah-ı Merdan okunur
 Nuren ala nurdur aslı zatının
 Doyub usanılmaz muhabbetinin
 Hatice Fatıma hal-i hazırın
 Elif lam mim al-i imran okunur
     Guşunda menguş u Hasan Hüseyin
     Eynindeki nurdur Zeynel Abidin
     Yed-i hat vechinde Kur'an-ı mübin
     Teninde Bakır-ı bürhan okunur
 Bir yanağı Ca'fer Sadıkü'l-emin
 Birinde Kazım-ı gayze'l-kazimin
 Dilinde Rıza-i Rabbü'l-alemin
 Ağzında rahmet-i rahman okunur
     Tac-ı saadetdir saçın serinde
     Aşıklar kul olmuş hak-i derinde
     Dudağıdır Taki Naki nurunda
     Kirpiğinde la'l-i mercan okunur
 Ol dilinde akar ab-ı kevseri
 Rindanıdır küntü kenzin gevheri
 Dileriz yar al-i aba Askeri
 Behr-i vilayetten devran okunur
     Ol illallah meresimdir elinde
     Lafzat-ullah yazılıdır kolunda
     Zuhur eyler keliminde dilinde
     Muhammed Mehdi-i devran okunur
 Leylet-ül isradır saçın esrarı
 Urvetü'l-vüskadır zülf ü ruhsarı
 Firdevs-i a'ladır dostun didarı
 Yanağında nur-ı iman okunur
     Aşık Hayderi'yem hüsn-i hal ile
     Aşık oldum erkan ile yol ile
     Dil ü can u evlad ile mal ile
     Hayder'in yoluna kurban okunur

-20-

İNİLER

Aşık olan semazenler içinde
 Çalıp çağırınca güller iniler
 Sazının telleri zülf-i saçında
 Perdeler perişan teller iniler
     Zamanenin güzelleri yüz süzdür
     Yüz suyu'çün aşıkları susuzdur
     Yel savurmuş yayaları eşsizdir
     Hubların geçtiği yollar iniler
 Bulut bulut bulutlandı havalar
 Kuş konmamış ıssız kalmış yuvalar
 Melul mahzun görünüyor ovalar
 Şenliği yok eşsiz çöller iniler
     Belalı başım tek dumanlı dağlar
     Afata uğradı bahçeler bağlar
     Güzelleri göçmüş gözleri ağlar
     Gönüller matemde eller iniler
 Bu alemde kimi sohbetde demde
 Kimi camidedir kimisi cemde
 Kimi mihnet ile gam u matemde
 Yürekler yaralı diller iniler
     Gönül kuşu yüce dağları aşar
     Kaynadıkça aşkın kazanı taşar
     Bahar eyyamında ırmaklar coşar
     Mevc urur deryalar göller iniler
 Bad-ı saba dost kuyuna varınca
 Safalanur visaline erince
 Aşık olmuş kametini görünce
 Sallanır serviler dallar iniler
     Kırpikleri okdur kaşı yayında
     Bakmakla doyulmaz usul boyunda
     Çeşm-i yaşı gibi bahar ayında
     Kar buz su bulanık seller iniler
 Alışmışdır kanadını yormaya
 Varub dostun hatırını sormaya
 Aşık olmuş cemalini görmeye
 Dost kuyuna esen yeller iniler
     Kurban olam endamına boyuna
     Hayran olam sohbetine suyuna
     Varamaz **Hayderi** dostun kuyuna
     Geçilmesi çatan beller iniler

-21-

DÜŞER

Aşık maşuk ile dem-saz olursa
 Keyfiyeti niyaz dudağa düşer
 Hulasa-i niyaz dudaktan geçer
 Dağ-ı helaveti dimağa düşer
     Söz ile sohbetin delili dildir
     Aşkın kılavuzu gözdür gönüldür
     Naz niyaz arasan bir ulu yoldur
     Niyazın bu yolu yanağa düşer
 Kaşları hilaldir saçı sermaye
 Cemali ta'n eder gülü mecraya
 Yanağı hizmeti verildi aye
 Zülfünü okşayub darağa düşer
     Gönül kuşu arzuladı visalin
     Görem deyu güzel dostun cemalin
     Zülfün duzağına dane-i halin
     Topla sümbüllerin kuş ağa düşer
 Bir nev-civan gördüm on dört yaşında
 Arzumanım kaldı hilal kaşında
 Yaşadıkça keyfiyesi başında
 Mor gülünüz siyah saçağa düşer
     Yürü gönül dost iline varalım
     Bağa girip güllerini derelim
     Nev-baharın sefasını sürelim
     Çalışmak mevsim-i ervağa düşer
 Çoğu kurak salar o dal kavaklar
 Riya ile söz söylemez aşıklar
 Solunu sağını bilir sadıklar
 Solundan atılır söz sağa düşer
     Hayderi her kimde akil olursa
     Okuduğu ilme amel olursa
     Selamı dinleyen kamil olursa
     Doğru söz kulaktan kulağa düşer
 Gönül arzuladı pire varmaya
 Güzel pirin gül-yüzünü görmeye
 Sabır edüp kapusundan girmeye
 Bacadan atılan ocağa düşer
     Hayderi sevdiğim batın u zahir
     Alemde emsali bulunmaz nadir
     Ölüm var mı yok mu evvel ü ahir
     En son menzilimiz toprağa düşer

-22-

DÜŞTÜ

Gönül kuşu yücelerden uçarken
 Yürüyen kanadı alçağa düştü
 Bayram günü dost kuyuna geçerken
 Kırbaşın boğazı bıçağa düştü

Gönül düşer mi ol dostun yadına
 Doyamadım lezzetine dadına
 Nice bir yanmasın aşkın oduna
 Eşinden ayrılıp uzağa düştü

Bad-ı saba eser dostun iline
 Esdikçe dokunur gonca gülüne
 Tevekkül düştü dost tatlı diline
 Dilden ele elden ayağa düştü

Gönül aşıkıdır bir gül yüzlünün
 Bal ile şekerden şirin sözlünün
 Bir kara kaşlının ala gözlünün
 Zülfünün ucunda duzağa düştü

Gönül düştü bir güzele sihirden
 Güzelleri Hak saklasın nazardan
 Öyle güzel olmaz beni beşerden
 Bir peri surettir kucağa düştü

Gönül dostun sohbetini sevmeye
 Hicab eder her kelamı demeye
 Aşkı olmayanın gözü yemeye
 Eğilen arzusu bucağa düdü

Hayderi'yem söyler aşkın sözünü
 Hakk'a teslim eylemişim özümü
 Acep görürmüyüm dostun yüzünü
 Zira yollarımız uzağa düştü

HAYDARİ-FAKRİ'DEN SEÇMELER

“Bugün kürsüde bir vaiz güzel sevmeyi men etmiş
Bulunmamış bir aşık çeke indire minberden”

“Yeter bu güft u gular çok uzatma lafı ey vaiz
Ne lazımdır bu denlü sözlerin israfı ey vaiz”

“Cihanın zevkine aldanma kimse payidar olmaz
Sana baki değil bu dar-ı dünyada misafirsin”

“Serseri gezme yabani mekteb-i irfana gel
İlm-i rüşdi hasıl eyle mürşid-i irşadı bil”

“Kesret-i ilm ile amelsiz erilmez menzile
Ekseriyetle alim mağlup ve galibdir amele”

“Sabr ile hasıl olur mahsulü cümle mevcudat
Sabr ile aşık korukdan sonra helvadır sabır”

“**Hayderi**’yüz hep dünyadan feragat eylemişiz
Bir bölük Anka’larız fakr-ı kanaat bizdedir

HAYDARİ-FAKRİ
("1296"1876-"1362"1942)
Beştepe/Elbistan